

SEZNAM LABORATORNÍCH VYŠETŘENÍ PRO PŘÍMOU BAKTERIOLOGICKOU DIAGNOSTIKU

Definice, zkratky, pojmy k tabulce:

- **materiál:** popis a zpracování dle SOPVxxx (Standardní operační postup vyšetřovací xxx = číslo SOPV)
- **odběr:** stručný popis odběru vzorku
- **transport:** podmínky transportu
 - **Č** (čas): maximální délka transportu **h** (hodiny)
 - **T** (teplota): **TT** (Transportní teplota: 8 – 18 °C)
- **uchování:** způsob uchování vzorku před transportem do laboratoře (pouze pokud není možný okamžitý transport na příjem OKM)
 - **Č** (čas): maximální délka uchování **h** (hodiny)
 - **T** (teplota): **PT** (pokojová teplota: 20 – 25 °C)
CHT (chladničková teplota: 2 – 8 °C)
- **doba odezvy (TAT - Turnaround Time)** - časový interval od převzetí biologického materiálu laboratoří do uvolnění výsledku.
 - **N** nejkratší čas pro sdělení konečného negativního výsledku od dodání do laboratoře (**d** – dny, **t** – týdny, **h** – hodiny)
 - **P** průměrný časový interval pro sdělení pozitivního výsledku od dodání do laboratoře

Materiál:	Odběr:	Transport:	Uchování:	Doba odezvy (TAT):	Poznámka:
stolice na kultivaci SOPV001	výtěr rektu šroubovitým pohybem	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 5 d	nález střevních patogenů je hlášen epidemiolog.odd. KHS *kultivaci na <i>Campylobacter sp.</i> provedeme pouze u stěrů v transportním mediu *na žádance vyznačit návrat z exotických zemí
Grahamův stěr na záchyt vajíček roupa SOPV028	lepící pásku otisknout přes anální otvor a nalepit na sklíčko	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 1d P: 1 d	odběr provádět ráno před omytím
stolice na parazity SOPV003 SOPV004	kousek stolice velikosti lískového ořechu	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: CHT	N: 1 d P: 3 d	Průkaz vajíček plochých i kulatých červů, cysty parazitických prvoků a mikrosporidií, doporučujeme provést 3x odběr * provádíme i identifikaci článků tasemnic i celých červů * na žádance vyznačit návrat z exotických zemí

stolice na viry SOPV002	kousek stolice velikosti hrachu	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: CHT	N: 1 d P: 1 d	průkaz rotavirů, adenovirů , norovirů a astrovirů
Průkaz ze stolice <i>Helicobacter pylorii</i>	kousek stolice velikosti hrachu	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 1 d P: 1 d	průkaz zbytkového antigenu
moč SOPV008	po dokonalém omytí zevního ústí uretry zachytit střední proud ranní moči – 5-7 ml - cévkovaná moč, - moč z permanentního katetru, do sterilní zkumavky nebo kontejneru při podezření na mykoplasmata, ureaplasmata nebo chlamydie - první proud ranní moči	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: CHT	N: 1 d P: 4 d	* informaci o cévkované moči nebo moči z permanentního katetru uvést na žádance * požadavek kultivace na mykoplasmata a ureaplasmata sdělit na žádance při akutní pyelonefritidě je vhodný odběr hemokultur při nevhodném odběru vysoké riziko sekundární kontaminace při nevhodném skladování vysoké riziko zkraslení signifikantní kvantity Pro průkaz <i>Chlamyda trachomatis</i> je vhodnější odběr na vatový tampon bez transportní pudy – viz. uroinfekce
Materiál:	Odběr:	Transport:	Uchování:	Doba odezvy:	Poznámka:
krk, nos horní cesty dýchací HCD SOPV006	- výtěr z krku (patrové oblouky, tonsily, hltan) nalačno - hluboký výtěr z nosu na sterilní tampon v transportním mediu	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 5 d	cílený průkaz vzácných patogenů – nutno vyznačit na žádance
sputum dolní cesty dýchací DCD SOPV009	- sputum získané vykašláním - aspirát získaný bronchoskopicky - BAL	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: CHT	N: 2 d P: 5 d	- ranní sputum po ústní hygieně - u pneumonií nutný odběr hemokultur - při podezření na pertussi předem informovat laboratoř
hemokultivace SOPV010	- aseptická venepunkce +	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 7 d P: 10 d	pozitivní nález ihned sdělen lékaři

	stěr z místa vpichu - odběr z žilního katetru				
likvor - kultivace SOPV011	odebraný asepticky lumbální punkcí	Č: okamžitě T: TT	není vhodné	N: 2 d P: 4 d	Minimálně 1 ml materiálu!!! mikroskopie hlášena ihned po provedení
likvor - latexová aglutinace na průkaz antigenů hlavních agens	odebraný asepticky lumbální punkcí	Č: okamžitě T: TT	není vhodné	P: 2 h	Minimálně 1 ml materiálu!!! výsledek hlášen ihned po provedení
urogenitální trakt žen SOPV007	vaginální výtěr, výtěr z hrdla děložního sekret z Bartholinské žlázy intrauterinní tělísko výtěry nebo tekutina z adnex intrauterinní tělísko + MOP veškeré výtěry na sterilní tampon do transportní půdy	Č: 2h T: PT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 5 d	vyšetření na Mycoplasma hominis a Ureaplasma urealyticum nutno odebrat na další sterilní tampón a uvést na žádanku , transportní půda na odběr je k dispozici v laboratoři cílené vyšetření na <i>Neisseria gonorrhoeae</i> – kultivačně; na půdu, kterou dodá na vyžádání laboratoř OKM cílené vyšetření na <i>Chlamydia trachomatis</i> odebrat na suchý vatový tampon bez transportní půdy
urogenitální trakt mužů SOPV007	výtěr z uretry po masáži prostaty prostatický sekret	Č: 2 h T: PT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 5 d	vyšetření na Mycoplasma hominis, Ureaplasma urealyticum nutno odebrat na další sterilní tampón a uvést na žádanku, transportní půda na odběr je k dispozici v laboratoři cílené vyšetření na <i>Neisseria gonorrhoeae</i> – kultivačně; na půdu, kterou dodá na vyžádání laboratoř OKM cílené vyšetření na <i>Chlamydia trachomatis</i> odebrat na suchý vatový tampon bez transportní půdy
oko SOPV011	výtěr ze spojivkového vaku	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 4 d	vyšetření na Chlamydia trachomatis - výtěr se zachycením buněk epitelu na tampon bez transportní půdy

ucho SOPV011	- výtěr ze zevního zvukovodu - tekutina ze středouší získaná punkcí nebo po paracentéze, zachycená asepticky na tampón	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 4 d	Nutno vyslovit na průvodce požadavek na kultivaci na plísňě
Materiál:	Odběr:	Transport:	Uchování:	Doba odezvy:	Poznámka:
stěry z kožních lézí stěry pro kontrolu venepunkce SOPV011	stěry z lézí, furunklů, povrchových ran stěr z kůže po dezinfekci před venepunkcí	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 5 d	
hnisy , stěry SOPV011	-hnis, tekutý materiál z dutin, žluč, punktáty z kloubů, paranasálních dutin - materiál aspirován do sterilní injekční stříkačky, hrot jehly do gumové zátky -stěry z hlubokých ran, dutin, abscesů, dekubitů, gangrén – sterilní tampón ponořený hluboko do transportní pudy	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 5 d	tekutý obsah aspirován do injekční stříkačky je preferován před výtěrem při projevech celkové infekce vždy odebrat hemokultivace
pevné komponenty SOPV011	Kanyla, katetr, redon, drén, tkáň vždy ve sterilní nádobce	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: CHT	N: 2 d P: 5 d	transportní pudy, která by zamezila vysychání, lze obdržet na OKM

kontrola MRSA SOPV014	výtěr z krku (patrové oblouky, tonsily, hltan) výtěr z nosního vchodu stěry z kůže	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	N: 2 d P: 4 d	na žádanku vždy zřetelně označit, že je požadováno pouze vyšetření na MRSA
Streptococcus pneumoniae - rychlý průkaz zbytkového antigenu v moči	moč	Č: 2 h T: TT	Č: 2 h T: TT	1 den	Moč odebrat před podáním ATB!!! Dodat v nejkratší možné době do laboratoře
Legionella pneumophila - rychlý průkaz zbytkového antigenu v moči	moč	Č: 2 h T: TT	Č: 2 h T: TT	1 den	Dodat v nejkratší možné době do laboratoře
Mykologická kultivace	Nehet, šupiny vlasy, jiné	Č: 2 h T: TT	Č: 24 h T: PT	5-15 dnů	
kultivace na BK (bacil Kochův) SOPV020	sputum, aspirát z bronchů, BAL, , pleurální výpotek, mozkomíšní mok, moč, hnis, bioptický materiál	Č: 2 h T: TT	Č: 2 h T: TT	N: 9 týdnů P: 10 týdnů	
Průkaz svrabu	Seškrab z kůže macerované KOH nebo NaOH	Č: ihned T: PT	Č: 2 h T: TT	1 den	